

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/144/2024
Identifikačné číslo spisu: 8324200026
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:8324200026.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. Q., narodeného XX.. XXXX, A., J. XXX/X, zastúpený advokátkou JUDr. Viktóriou Pastýrovou, Humenné, SNP 18, proti žalovanému Ing. F. F., narodenému XX. T. XXXX, O., Na E. XXXX/X, o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5C/1/2024, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 09. mája 2024 sp. zn. 2Co/20/2024 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 23. januára 2024, č. k. 5C/1/2024-47 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

1.1. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 324 ods.1 a ods. 3, § 325 ods. 1 a ods. 2 písm. d), § 326 ods. 1 a ods. 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 680 ods. 2 a ods. 3, § 685 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“).

1.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa žalobou vo veci samej domáhal, aby súd potvrdil platnosť nájomnej zmluvy medzi stranami sporu a zároveň žiadal, aby žalovanému uložil povinnosť splniť si povinnosti vyplývajúce mu z nájomnej zmluvy, sprístupniť žalobcovi predmetný byt a odovzdať ho do užívania za podmienok dojednaných v nájomnej zmluve. Spolu so žalobou podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd uložil žalovanému zákaz previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorou je byt, bližšie špecifikovaný v napadnutom uznesení, a ktorého je žalovaný jediným vlastníkom, a to darom, jej scudzením tretej osobe, alebo jeho zámenou za iné nehnuteľnosti s treťou osobou, alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom, alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby tak, že by boli ohrozené práva žalobcu vyplývajúce z nájomného vzťahu, platnosť ktorého si žalobca uplatňuje žalobou vo veci samej, a to až do skončenia konania vo veci samej. Zároveň navrhol, aby súd žalovanému zakázal do právoplatného skončenia konania previesť užívacie práva odplatným alebo bezodplatným spôsobom na tretie osoby.

1.3. Súd oboznámením sa so žalobcom predloženými listinnými dôkazmi mal za osvedčené, že žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti - bytu č. XX, vo vchode X na piatom poschodí bytového domu so súp. č. XXXX, evidovanom na LV č. XXXX., kat. územie O.. Ďalej mal za osvedčené, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 06.02.2016 uzatvorená nájomná zmluva, na základe ktorej žalovaný ako prenajímateľ prenechal žalobcovi ako nájomcovi predmetnú nehnuteľnosť na užívanie a žalobca sa zaviazal predmet nájmu užívať len na bytové účely a podľa čl. 4 zmluvy platiť mesačné nájomné celkovo v sume 350 eur. Z čl. 3 zmluvy vyplývalo, že táto zmluva bola uzatvorená na dobu určitú od 07.02.2016 do 31.01.2017 s možnosťou predĺženia nájomnej zmluvy. Následne súd prvej inštancie postupom podľa § 186 ods. 1 CSP z pripojeného rozhodnutia tamojšieho súdu pod sp. zn. 3Tp/37/2023 zo dňa 11.06.2023 zistil, že sudca pre prípravné konanie prijal podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomný sľub obvinených, a to žalobcu, jeho manželky a syna ako náhradu za väzbu podľa § 72 ods. 1 písm. a) a ods. 3 Trestného poriadku a nevyhovel návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby a prepustil ich zo zadržania na slobodu. Taktiež súd prvej inštancie poukázal aj na uznesenie vyšetrovateľa OR PZ v Humennom ČVS: H.-XXX/X-VYS-HE-XXXX zo dňa 05.05.2022 z ktorého je zrejmé, že žalobcovi a jeho manželke bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku okrem iného vznesené obvinenie za prečin neoprávneného zásahu do práva k domu podľa § 218 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného poriadku s poukazom na ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Ďalej poukázal na potvrdenie žalovaného zo dňa 30.01.2019 o rozpise platieb za užívanie bytu, a taktiež aj na potvrdenia o hotovostných vkladoch, ako aj potvrdení z FIO banky, a. s.

1.4. Súd prvého stupňa mal dokazovaním za osvedčené, že žalobca tohto času v byte nebýva, bývanie ma zabezpečené v inej nehnuteľnosti, a teda nie je v tomto prípade daná bezodkladná potreba úpravy pomerov medzi stranami sporu. Žalobca tiež žiadnym spôsobom neosvedčil naliehavú potrebu pre vydanie neodkladného opatrenia v znení, ktorým by súd zakázal predmetnú nehnuteľnosť scudziť. Okresný súd poukázal na ust. § 680 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že pri scudzení nehnuteľnosti v prípade existencie nájomného vzťahu, tento prechádza na nadobúdateľa nehnuteľností, preto ani prípadná hrozba prevodom nebola spôsobilou okolnosťou, pre ktorú by bolo možné neodkladné opatrenie nariadiť. Práve naopak, v prípade vyhovenia takémuto návrhu by došlo k obmedzeniu zásady proporcionality, čo by malo za následok obmedzenie vlastníckych práv vlastníka nehnuteľnosti vo väčšej miere než to je potrebné. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že výkladom a maiore ad minus bolo nevyhnutné dospieť k záveru, že nemožno vlastníkovi nehnuteľnosti zakázať predmetnú nehnuteľnosť aj zaťažiť. Vo vzťahu k obmedzeniu užívacieho práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti súd prvej inštancie, s poukazom na rozhodnutie vydané sudcom pre prípravné konanie uviedol, že žalobca predmetný byt užívať nemôže. Bolo by preto v rozpore so zásadou proporcionality, ak by žalovanému zakázal previesť užívacie práva odplatným resp. bezodplatným spôsobom na tretie osoby. Uzavrel, že žalobca neosvedčil žiadne také správanie žalovaného, ktorým by bol ohrozený budúci výkon exekúcie. Vzhľadom na uvedené návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP, t. j. o trovách konania rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 09.mája 2024 sp. zn. 2Co/20/2024 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, osvojil si náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že spornou skutočnosťou medzi stranami sporu je otázka platnosti resp. neplatnosti vyššie spomínanej nájomnej zmluvy a existencia nájomného vzťahu. Podotkol, že predmetom skúmania v tomto štádiu nie je otázka platnosti, resp. neplatnosti nájomnej zmluvy, ale posúdenie, či žalobca podaným návrhom osvedčil potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu prostredníctvom navrhovaného neodkladného opatrenia. Odvolací súd zdôraznil, že žalobca spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi v predmetnej nehnuteľnosti nebývajú, čo dokazuje najmä skutočnosť vyplývajúca z uznesenia sp. zn. 3Tp/37/2023 zo dňa 11.06.2023, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť v lehote do 30.06.2023 vypratať danú nehnuteľnosť. Z odôvodnenia tohto

uznesenia vyplýva, že sudcovi pre prípravné konanie bolo prostredníctvom obhajkyne žalobcu krátkou cestou predložený písomný sľub obvinených, v ktorom žalobca spolu so spoluobvinenými deklarovali snahu o vypratanie danej nehnuteľnosti, pričom za týmto účelom bol predložený súhlas prenajímateľa nehnuteľnosti, v ktorej v súčasnosti bývajú. Sudca pre prípravné konanie považoval tento sľub obvinených za dostatočný a preto súhlasil s tým, že ich trestné stíhanie aj napriek existencii dôvodu väzby nemusí pokračovať stíhaním vo väzbe. Uvedené rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie síce nepredstavuje meritórne rozhodnutie o vine a treste žalobcu, avšak je dostatočným osvedčením skutočnosti, že žalobca spolu s členmi svojej rodiny v danej nehnuteľnosti nebývajú. To, že táto nehnuteľnosť nie je žalobcom obývaná napokon vyplýva aj z jeho vyjadrení v predmetnom konaní. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že žalovaný sa predmetnú nehnuteľnosť pokúša predat', o čom predložil odkaz na internetovú stránku realitnej kancelárie a fotografie predmetnej nehnuteľnosti preukazujúce zámer žalovaného byt predat' odvolací súd dodal, že žalobca je stranou, ktorá podala návrh na vydanie neodkladného opatrenia, a preto na ňom spočívalo dôkazné bremeno preukázať splnenie všetkých podmienok požadovaných pre nariadenie neodkladného opatrenia. Žalobca predložil listinné dôkazy o tvrdenom zámere predat' predmetný byt až v priebehu odvolacieho konania, avšak z uvedených dôkazov nie je možné zistiť, ako a kedy došlo k inzerovaniu predmetnej nehnuteľnosti. Pripomenul, že v súvislosti s rozhodovaním o neodkladných opatreniach má osobitný význam ust. § 329 ods. 2 CSP pre odvolacie konanie. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/7/2024 zo 28.02.2024), cit.: „Pri preskúmaní vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je aj pre odvolací súd relevantný stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Bez ďalšieho je vylúčené, aby svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktoré nastali až po vydaní napadnutého uznesenia. Na tieto skutočnosti odvolací súd neprihliada.“ V zhode so súdom prvej inštancie poukázal na ust. § 680 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého by obmedzením užívacieho práva žalovaného došlo k neprimeranému obmedzeniu práva žalovaného. Neodkladným opatrením síce možno zasiahnuť do vlastníckeho práva strany konania, avšak tento zásah je možný len v nevyhnutnej miere a v takom rozsahu, aby nedošlo k obmedzeniu v rozpore s ust. § 123 Občianskeho zákonníka, ako aj čl. 20 Ústavy SR a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Poukázal na nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorým žalobcovi ako strane sporu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu, a to ako odvolacieho ako aj súdu prvej inštancie, spočíva predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení a vymyká sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Toto porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Odvolací súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil tak, že žalobca spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi v predmetnej nehnuteľnosti nebývajú, o čom svedčí najmä skutočnosť vyplývajúca z uznesenia sp. zn. 3Tp/37/2023 zo dňa 11.06.2023, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť v lehote do 30.06.2023 vypratať danú nehnuteľnosť. Odvolací súd uviedol, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie síce nepredstavuje meritórne rozhodnutie o vine a treste žalobcu, avšak je dostatočným osvedčením skutočnosti, že žalobca spolu s členmi svojej rodiny v danej nehnuteľnosti nebývajú. Dovolateľ má za to, že odvolací súd úplne odignoroval nespochybniteľnú skutočnosť, že došlo k preukázanému porušeniu práva žalobcu a jeho rodinných príslušníkov, ktoré zasahovalo do ich základných práv a slobôd garantovaných ústavou SR a Dohovorom, a to tým, že žalobcovi bolo prokurátorom Okresnej prokuratúry v Humennom vznesené obvinenie pre skutok, ktorý v čase vznesenia obvinenia žalobcovi, a aj jemu osobám blízkym a osobám podľa Trestného zákona chráneným, bol premieľaný. Porušením práva je v tomto prípade to, že bolo vydaných hneď niekoľko právnych úkonov, ktoré boli a sú nad všetku pochybnosť založené na porušení práva a z toho dôvodu nepoživajú právnu ochranu a nemožno na nich zakladať iné práva. Ďalej namietal, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd znemožnil žalujúcej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces je nevyhnutné považovať okrem vyššie uvedeného aj procesný postup súdu, ktorý zo svojich

právomoci súdu vylúčil preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 ústavy).

3.1. Dovolateľ žiada, aby dovolací súd podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 2Co/20/2024 - 123 zo dňa 09.05.2024 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada, aby dovolací súd v súlade a podľa ustanovenia § 449 ods. 2 CSP zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, sp. zn. 5C/1/2024-47 zo dňa 23.01.2024, ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 2Co/20/2024 - 123 zo dňa 09.05.2024, prípadne aby dovolací súd v súlade a podľa ustanovenia § 449 ods.3 CSP zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 2Co/20/2024 - 123 zo dňa 09.05.2024, ak je dovolanie dôvodné a dovolací súd má za to, že sám môže rozhodnúť vo veci. Žalobca si uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 23.09.2024 navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania (žalobca) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Z uvedeného je zrejmé, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

9. Z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (napr. R 21/2018) vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samu. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, že budú po ich vydaní dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samu sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

10. V posudzovanom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým dovolací súd

potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Dovolací súd preto skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná, nakoľko sa nejedná o takýto typ rozhodnutia odvolacieho súdu. Z preskúmaného spisu vyplýva, že žalobca podal proti žalovanému žalobu na určenie platnosti nájomného vzťahu a o plnenia z neho vyplývajúce. Súčasne so žalobou požiadal súd prvej inštancie o dočasnú úpravu pomerov medzi stranami a navrhol vydať neodkladné opatrenie, ktorým súd zakáže žalovanému nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou. Je tak zrejmé, že ide o rozhodnutie, ktoré nekonzumuje vec samu, nakoľko na okresnom súde prebieha žaloba o určenie platnosti nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že cieľom žalobcovho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného súčasne so žalobou vo veci samej bolo dočasne upraviť pomery strán konania, kým nebude rozhodnuté vo veci samej (bod 27). Zároveň v bode 30 potvrdil, že predmetné rozhodnutie o neodkladnom opatrení nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Je tak zrejmé, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá povahu rozhodnutia vo veci samej a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, nakoľko na súde prvej inštancie prebieha konanie vo veci samej. Dovolací súd uzaviera, že až súdne rozhodnutie vydané v konaní o určenie platnosti nájomného vzťahu vedenom pod sp. zn. 5C/1/2024 je tým rozhodnutím, ktoré upravuje pomery účastníkov končeným a meritórnym spôsobom.

11. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

12. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, nakoľko o ňom rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.